

АНОТАЦІЯ

Нечаєв В. Е. Публічні послуги, що надаються національною поліцією. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – Право. – Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, Дніпро, 2021.

У дисертації наведено теоретичне узагальнення й нове вирішення наукового завдання, що виявляється у визначенні сутності надання публічних послуг Національною поліцією України.

Визначено поняття та ознаки поняття та ознаки публічних послуг, що надаються Національною поліцією України; розкрито принципи публічних послуг, що надаються Національною поліцією України; розроблено класифікацію публічних послуг, що надаються Національною поліцією України; систематизовано правове регулювання публічних послуг, що надаються Національною поліцією України; охарактеризовано процедуру надання публічних послуг Національною поліцією України; здійснено системний аналіз гарантій забезпечення законності надання публічних послуг Національною поліцією України; узагальнено зарубіжний досвід надання публічних послуг в діяльності правоохоронних органів та виділено його позитивні здобутки для запровадження в Україні; обґрунтовано пропозиції щодо вдосконалення законодавства, яке регулює надання публічних послуг Національною поліцією України, і практики його реалізації.

Запропоновано авторське визначення публічні послуги, що надаються Національною поліцією України, під якими варто розуміти діяльність органів і посадових осіб Національної поліції, що здійснюється на засадах гласності, відкритості та активної взаємодії з громадськістю, з метою задоволення нагальних потреб і запитів населення щодо забезпечення необхідних умов для безпечного існування, нормальної життєдіяльності та соціальної взаємодії (комунікації, спілкування, тощо), вільної і безперешкодної

реалізації своїх прав, свобод і законних інтересів;

Віднесено до ознак публічних послуг, що надаються Національною поліцією України: специфічна сфера застосування, публічний інтерес, безпосередня ініціатива (заява) фізичних та юридичних осіб, імперативність правового регулювання отримання публічної послуг; надання публічних послуг здійснюється за відповідною процедурою та чітким адміністративним (публічним) регламентом; результатом надання публічної послуги є індивідуальний акт типової форми (рішення, дозвіл, ліцензія, сертифікат, акт, посвідчення, реєстрація), індивідуальність, загальнодоступний характер, безпосередня взаємодія з органами публічної адміністрації, доступність, прозорість, фінансування за рахунок публічних коштів.

Запропоновано поділ принципів надання публічних послуг Національною поліцією України на: основні (верховенства права; законності; рівності; відкритості та прозорості; оперативності та своєчасності; загальнодоступності правової та іншої необхідної інформації; неупередженості та справедливості; юридичної відповідальності суб'єктів публічної адміністрації та їх посадових осіб, свободи вибору, системності, гуманізму, демократизму та науковості, територіально-галузевий, безперервності, цілеспрямованості, економічної доцільності, результативності, професійності, доступності, єдності, централізації (підпорядкованості), зручності, своєчасності та зонально-предметний; юридичної відповідальності суб'єктів публічної адміністрації та їх посадових осіб; свободи вибору; системності; гуманізму; демократизму; результативності; плановості; територіальності); спеціальні (юридична визначеність; зведення до раціонального мінімуму кількості документів та процедурних дій, що вимагаються для надання публічних послуг; впровадження нових організаційних форм надання публічних послуг (універсамів послуг, єдиних офісів тощо), більш зручних для фізичних та юридичних осіб; постійного моніторингу якості надання публічних послуг).

Систематизовано правове регулювання публічних послуг, що надаються Національною поліцією України. Основними проблемами надання публічних послуг Національною поліцією України, які потребують вирішення на законодавчому рівні, є: а) колізії в законах України, що призводять до різного тлумачення певних положень як суб'єктами влади, так і суб'єктами звернення (фізичними чи юридичними особами); б) відсутність державної політики щодо надання публічних послуг Національною поліцією України, що полягає в різноманітності понять видів послуг (державні, адміністративні, поліцейські, управлінські тощо) у підзаконних нормативно-правових актах; в) неузгодженість підзаконних нормативно-правових актів між собою, що призводить до різного тлумачення норм відповідними органами виконавчої влади, зокрема і органами поліції; г) недосконалий порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів поліції щодо надання публічних послуг; д) відсутність громадського контролю за наданням публічних послуг Національної поліції України тощо.

Охарактеризовано процедуру надання публічних послуг Національною поліцією України. Запропоновано під процедурою публічних послуг, що надаються Національною поліцією України розуміти як врегульований адміністративно-правовими нормами порядок діяльності підрозділів Національної поліції із розгляду заяви фізичної або юридичної особи про видачу адміністративного акта (дозволу, ліцензії, реєстрації, сертифіката тощо), спрямованого на забезпечення її прав і законних інтересів та/або на виконання особою визначених законом обов'язків.

Обґрунтовано віднести до видів гарантій забезпечення законності надання публічних послуг Національною поліцією України оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів поліції у сфері надання публічних послуг; контроль за діяльністю відповідних підрозділів Національної поліції щодо надання публічних послуг; звернення фізичних осіб (громадян та осіб без громадянства) відповідно до Закону України «Про звернення громадян»;

притягнення до відповідальності публічних службовців органів поліції за відмову в наданні певного виду публічних послуг.

Узагальнено зарубіжний досвід надання публічних послуг в діяльності правоохоронних органів та виділено його позитивні здобутки для запровадження в Україні. З'ясовано, що в результаті моніторингу офіційних веб-сайтів міністерств внутрішніх справ та органів поліції окремих країн Європейського Союзу (Королівства Швеції, Латвійської Республіки, Республіки Естонія, Республіки Фінляндія та Словацької Республіки тощо) дозволили виокремити такі особливості надання зазначених послуг у цих країнах: а) інфраструктура надання публічних послуг поліцією характеризується тим, що обслуговування заявників здійснюється переважно у сервісних центрах органів поліції відповідної країни, рідше - безпосередньо у відділках поліції; б) здебільшого особа може отримати публічну послугу не тільки за місцем проживання, а й у будь-якому зручному для неї відділі та у зручний для неї час шляхом попереднього його бронювання, що додатково мінімізує утворення черг у сервісних центрах; в) передбачається широке коло способів подання заяв про надання публічних послуг: поштою, електронною поштою, факсом, телефоном або особисто. Також заохочується попереднє бронювання часу та місця надання послуги; г) більшість розглянутих послуг є платними, споживач публічної послуги головним чином сплачує собівартість наданої послуги; д) порядок оплати послуг також є досить чітким: у всіх розглянутих країнах разом із заявою щодо обслуговування споживач обов'язково має подати квитанцію про сплату вартості відповідної послуги. Створено можливості для різних способів оплати послуги: готівкою, дебетовою картою або за допомогою інтернет-банкінгу.

Обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення законодавства, яке регулює надання публічних послуг Національною поліцією України, і практики його реалізації.

Шляхами удосконалення надання публічних послуг Національною

поліцією України визначено:

1) розроблення та прийняття Закону України «Про публічні послуги», приблизна структура якого наступна: загальні положення (правова основа, суб'єкт здійснення тощо); вимоги до порядку надання публічної послуги (порядок інформування про правила надання публічної послуги, індивідуальне усне інформування заявника з питань надання публічної послуги через інформаційно-телекомунікаційні системи, терміни надання публічної послуги, перелік підстав для відмови у наданні публічної послуги, перелік документів, необхідних для отримання публічної послуги, плата за надання публічної послуги); опис послідовності дій при наданні публічної послуги; реєстрація звернення у відповідному структурному підрозділі поліції; перевірка правильності оформлення документів; порядок і форми контролю за наданням публічної послуги; порядок оскарження дій (бездіяльності) посадової особи під час надання публічної послуги) тощо.

2) необхідність запровадження обов'язковості адміністративного порядку оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів поліції щодо надання публічних послуг та доцільності розгляду такої категорії адміністративних позовів у скорочені строки. Запропоновано доповнити частину 1 статті 263 КАСУ пунктом 6, який викласти у такій редакції: «1. Суд розглядає за правилами спрощеного позовного провадження без повідомлення учасників справи (у письмовому провадженні) справи щодо: ... 6) оскарження фізичними особами рішень, дій чи бездіяльності органів поліції щодо надання публічних послуг» тощо.

3) покращення доступності інформації щодо надання публічних послуг Національною поліцією України завдяки здійсненню таких заходів: а) створення консультаційних кабінетів; б) удосконалення сервісної культури співробітників органів поліції щодо надання публічних послуг (прихильність до високої якості обслуговування, зосередження уваги на громадянину/клієнті у сфері надання публічних послуг, постійне підвищення якості обслуговування щодо надання публічних послуг,

інноваційне організаційне середовище, тощо); в) створення механізму контролю за наданням публічних послуг Національної поліції України; а) запровадження консультацій в онлайн-режимі, видання буклетів (брошур) і їх безоплатного розповсюдження у приміщенні органу поліції.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в тому, що окремі його положення, висновки та пропозиції можуть бути використані: науково-дослідній діяльності – як основа для подальших наукових досліджень публічних послуг, що надаються Національною поліцією України (акт впровадження Університету митної справи та фінансів від 27.08.2020 № 14); правотворчій діяльності – для вдосконалення нормативно-правової основи публічних послуг, що надаються Національною поліцією України, у тому числі для вдосконалення Закону України «Про адміністративні послуги», Кодексу України про адміністративні правопорушення тощо; правозастосовній діяльності – для вдосконалення діяльності Національної поліції України у сфері надання публічних послуг; навчальному процесі – у викладанні студентам закладів вищої освіти дисциплін «Адміністративне право», «Адміністративно-процесуальне право», а також під час підготовки підрозділів підручників і навчальних посібників із відповідного навчального курсу, статей та наукових повідомлень (акт впровадження у навчальний процес Університету митної справи та фінансів від 27.08.2020 № 17).

Ключові слова: гарантія, законність, принципи, процедура, публічна послуга, публічні послуги, що надаються Національною поліцією України.

SUMMARY

Nechaiev V.E. Public services provided by the National Police of Ukraine.- Qualifying scientific work on the rights of the manuscript.

The dissertation on competition of a scientific degree of the doctor of philosophy on a specialty 081 – Law. – Dnipropetrovsk State University of

Internal Affairs, Dnipro, 2021.

The dissertation provides a theoretical generalization and a new solution to the scientific problem, which is manifested in the definition of the essence of public services by the National Police of Ukraine.

The concepts and features of the concept and features of public services provided by the National Police of Ukraine are defined; the principles of public services provided by the National Police of Ukraine are revealed; the classification of public services provided by the National Police of Ukraine has been developed; systematized legal regulation of public services provided by the National Police of Ukraine; the procedure for providing public services by the National Police of Ukraine is characterized; a systematic analysis of guarantees to ensure the legality of the provision of public services by the National Police of Ukraine; generalized foreign experience in providing public services in the activities of law enforcement agencies and highlighted its positive achievements for implementation in Ukraine; proposals on improvement of the legislation regulating the provision of public services by the National Police of Ukraine and the practice of its implementation are substantiated.

The author's definition of public services provided by the National Police of Ukraine, which should be understood as the activities of bodies and officials of the National Police, carried out on the basis of publicity, openness and active interaction with the public, in order to meet the urgent needs and requests of the population. safe existence, normal life and social interaction (communication, communication, etc.), free and unhindered realization of their rights, freedoms and legitimate interests;

Referred to the features of public services provided by the National Police of Ukraine: specific scope, public interest, direct initiative (application) of individuals and legal entities, the imperative of legal regulation of public services; the provision of public services is carried out according to the appropriate procedure and clear administrative (public) regulations; the result of public service is an individual act of standard form (decision, permit, license, certificate, act,

certificate, registration), individuality, public nature, direct interaction with public administration, accessibility, transparency, funding from public funds.

It is proposed to divide the principles of public services by the National Police of Ukraine into: basic (rule of law; legality; equality; openness and transparency; efficiency and timeliness; public availability of legal and other necessary information; impartiality and fairness; legal responsibility of public administration entities and their officials, freedom of choice, system, humanism, democracy and science, territorial-sectoral, continuity, purposefulness, economic feasibility, effectiveness, professionalism, accessibility, unity, centralization (subordination), convenience, timeliness and zonal-subject, legal responsibility of public entities administration and their officials; freedom of choice; systemic; humanism; democracy; effectiveness; planning; territoriality); special (legal certainty; minimization of the number of documents and procedural actions required for the provision of public services; introduction of new organizational forms of public services (supermarkets, single offices, etc.), more convenient for individuals and legal entities; constant monitoring of the quality of provision public services).

The legal regulation of public services provided by the National Police of Ukraine is systematized. The main problems in the provision of public services by the National Police of Ukraine, which need to be addressed at the legislative level, are: a) conflicts in the laws of Ukraine, which lead to different interpretations of certain provisions by both government and individuals; b) the absence of a state policy on the provision of public services by the National Police of Ukraine, which consists in the diversity of concepts of services (state, administrative, police, administrative, etc.) in bylaws; c) inconsistency of bylaws with each other, which leads to different interpretations of the rules by the relevant executive authorities, including the police; d) imperfect procedure for appealing against decisions, actions or omissions of police bodies regarding the provision of public services; e) lack of public control over the provision of public services by the National Police of Ukraine, etc.

The procedure for providing public services by the National Police of Ukraine is described. It is proposed to understand the procedure of public services provided by the National Police of Ukraine as the procedure of activity of the National Police units on consideration of the application of a natural or legal person for issuance of an administrative act (permit, license, registration, certificate, etc.) aimed at ensuring its rights and legitimate interests and / or to perform a person's duties under the law.

It is reasonable to include in the types of guarantees to ensure the legality of the provision of public services by the National Police of Ukraine appeals against decisions, actions or omissions of police bodies in the field of public services; control over the activities of the relevant units of the National Police in the provision of public services; appeals of individuals (citizens and stateless persons) in accordance with the Law of Ukraine "On Citizens' Appeals"; prosecuting public servants of the police for refusing to provide certain types of public services.

The foreign experience of providing public services in the activities of law enforcement agencies is generalized and its positive achievements for implementation in Ukraine are highlighted. It was found that the monitoring of the official websites of the Ministries of Interior and Police of certain countries of the European Union (Kingdom of Sweden, the Republic of Latvia, the Republic of Estonia, the Republic of Finland and the Slovak Republic, etc.) allowed to identify the following features of these services in these countries: a) the infrastructure for the provision of public services by the police is characterized by the fact that the applicants are served mainly in the service centers of the police authorities of the respective country, less often - directly in the police stations; b) for the most part, a person can receive a public service not only at the place of residence, but also in any department convenient for him and at a time convenient for him by pre-booking, which further minimizes the formation of queues at service centers; c) provides a wide range of ways to submit applications for public services: by mail, e-mail, fax, telephone or in person. Advance booking of time and place of service is also encouraged; d) most of the considered services are paid, the consumer of

public service mainly pays the cost of the provided service; e) the procedure for payment for services is also quite clear: in all countries considered, together with the application for service, the consumer must submit a receipt for payment of the cost of the service. There are opportunities for different ways to pay for the service: cash, debit card or via Internet banking.

Substantiated proposals for improving the legislation governing the provision of public services by the National Police of Ukraine, and the practice of its implementation.

The National Police of Ukraine has identified ways to improve the provision of public services:

1) development and adoption of the Law of Ukraine "On Public Services", the approximate structure of which is as follows: general provisions (legal basis, subject of implementation, etc.); requirements for the procedure of public service provision (procedure for informing about the rules of public service provision, individual oral informing of the applicant on public service provision through information and telecommunication systems, terms of public service provision, list of grounds for refusal of public service, list of documents required public service, payment for public service); description of the sequence of actions in the provision of public service; registration of the appeal in the relevant structural unit of the police; checking the correctness of documents; the procedure and forms of control over the provision of public services; the procedure for appealing the actions (inaction) of an official during the provision of public services), etc.

2) the need to introduce the obligation of an administrative procedure for appealing against decisions, actions or inaction of the police regarding the provision of public services and the expediency of considering such a category of administrative claims in a short time. It is proposed to supplement part 1 of Article 263 of the Criminal Procedure Code with paragraph 6, which should be worded as follows: "1. The court considers according to the rules of simplified claim proceedings without notifying the parties to the case (in written proceedings) on: 6) appeals by individuals of decisions, actions or inaction of the police on the

provision of public services, etc.

3) improving the availability of information on the provision of public services by the National Police of Ukraine through the implementation of the following measures: a) creation of consulting rooms; b) improving the service culture of police officers in the provision of public services (commitment to high quality service, focus on the citizen / client in the provision of public services, continuous improvement of service quality in the provision of public services, innovative organizational environment, etc.); c) creation of a mechanism for control over the provision of public services by the National Police of Ukraine; a) introduction of online consultations, publication of booklets (brochures) and their free distribution in the premises of the police body.

The practical significance of the results of the study is that some of its provisions, conclusions and proposals can be used: research activities - as a basis for further research of public services provided by the National Police of Ukraine (Act of the University of Customs and Finance from 27.08 .2020 № 14); law-making activity - to improve the regulatory framework of public services provided by the National Police of Ukraine, including the improvement of the Law of Ukraine "On Administrative Services", the Code of Ukraine on Administrative Offenses, etc .; law enforcement activities - to improve the activities of the National Police of Ukraine in the field of public services; educational process - in teaching students of higher education disciplines "Administrative Law", "Administrative Procedure Law", as well as during the preparation of textbooks and manuals on the relevant course, articles and scientific reports (act of introduction into the educational process of the University of Customs) and finance from 27.08.2020 № 17).

Key words: guarantee, legality, principles, procedure, public service, public services provided by the National Police of Ukraine.